Treści nauczania w pakiecie „Elementarz XXI wieku” w klasie trzeciej i przewidywane efekty edukacyjne

Edukacja	**Treści nauczania w pakiecie „Elementarz XXI wieku”, klasa 3**		**Przewidywane efekty edukacyjne (wiadomości, umiejętności, społecznie akceptowane zachowania)**
polonistyczna	. W zakresie umiejętności korzystania z informacji:	· słuchanie innych i samodzielne poszukiwanie	· uważnie słucha wypowiedzi innych i rozumie, co przekazują · korzysta z przekazywanych informacji · wyszukuje w tekście potrzebne informacje, wyciąga wnioski · korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym · rozpoznaje formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatkę do kroniki · korzysta z poznanych form użytkowych · czyta i rozumie teksty przeznaczone dla I etapu edukacji
	. W zakresie analizy i interpretacji tekstów kultury:	· czytanie tekstów	· czyta teksty, recytuje wiersze z uwzględnieniem interpunkcji i intonacji · przejawia wrażliwość estetyczną · rozszerza zasób słów przez kontakt z dziełami literackimi · ma potrzebę kontaktu z literaturą dziecięcą · czyta wybrane przez siebie i wskazane przez nauczyciela książki · pod kierunkiem nauczyciela korzysta z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych · zachęca innych do samodzielnego czytania książek
		· uczestniczenie w analizie tekstów	· bierze udział w rozmowach inspirowanych literaturą - wypowiada się na temat przeczytanych tekstów , np. wskazuje bohaterów, wydarzenia, podaje ich kolejność, dokonuje oceny postępowania bohaterów, wskazuje kluczowy problem, puentę, morał · wypowiada się na temat przeczytanych tekstów w formie zwartej kilkuzdaniowej wypowiedzi zawierającej własną opinię na temat tekstu · zaznacza w tekście literackim wybrane fragmenty (np. zdania opisujące bohatera, sytuacje, przedmioty, znajduje fragment będący odpowiedzią na pytanie nauczyciela) · określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów · rozmawia w kulturalny sposób, zwracając się bezpośrednio do rozmówcy, mówi na temat · jasno komunikuje swoje odczucia i spostrzeżenia dotyczące przeczytanych utworów · stosuje werbalne i pozawerbalne sposoby interpretacji tekstów
	. W zakresie umiejętności tworzenia wypowiedzi	· uczestniczenie w rozmowie	· uczestniczy w rozmowach, zadaje pytania i udziela odpowiedzi - przeprowadza wywiad na dany temat · przeprowadza wywiad z określoną osobą, potrafi zaproponować pytania

			· spójnie i komunikatywnie formułuje pytania i odpowiedzi · prezentuje własne zdanie · stosuje formuły grzecznościowe · nadaje właściwą intonację zdaniom pytającym, oznajmującym i rozkazującym · dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych - gromadzi słownictwo wokół danego tematu - gromadzi wyrazy/skojarzenia z podanym wyrazem - łączy w pary i tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym (różne części mowy) - zna wyrazy dźwiękonaśladowcze, - tworzy rodzin wyrazów - używa wyrazów bliskoznacznych - zna wyrazy o różnym znaczeniu, taka sama pisownia, różna pisownia, takie samo brzmienie (homonimy) - tworzy rymy - tworzy wyrazy miłe i nieprzyjemne (kot, kotek, kocur, kocisko; pies, psina, psisko; ptak, ptaszek, ptaszysko itp.) - zna znaczenie wybranych porównań, stałych związków frazeologicznych i przysłów
		- samodzielne wypowiadanie się na podany temat	· pisze poprawną kilkuzdaniową wypowiedź na podany temat · pisze poprawną kilkuzdaniową wypowiedź na swobodny temat · w wypowiedziach pisemnych stosuje bogate słownictwo · przekształca zdania oznajmujące na zdania pytające (bez terminów) · przekształca zdania oznajmujące na zdania rozkazujące (bez terminów) · rozwija zdania oznajmujące · tworzy w formie ustnej kilkuzdaniowe wypowiedzi, krótkie opowiadania i opisy, życzenia, zaproszenia · mówi na tematy związane z życiem rodzinnym i szkolnym oraz inspirowane literaturą · wyraża w czytelny sposób emocje, jakie wywołuje tematyka wypowiedzi - poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych · dba o kulturę wypowiadania się, poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy
		· tworzenie wypowiedzi pisemnych	· przestrzega poprawności stylistycznej w samodzielnie redagowanych wypowiedziach pisemnych · samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe (w miarę swoich możliwości)

			· dba o poprawność gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną · pisze czytelnie i estetycznie, przestrzega zasad kaligrafii · przepisuje teksty; rozwija zdania · przekształca zdania pojedyncze na zdania złożone (bez wprowadzania terminów) · tworzy w formie pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie, opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie
		- posługiwanie się w praktyce elementarnymi regułami ortograficznymi i wiadomościami z nauki o języku	· zna pełny alfabet, w jego zakresie porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej wg pierwszej i kolejnej litery · dostrzega różnicę między literą i głoską - posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: samogłoska, spółgłoska, dwuznak, spółgłoska miękka - wskazuje najważniejsze wyrazy w zdaniach oznajmujących (podmiot i orzeczenie, bez terminów) · dzieli wyrazy na sylaby, wyodrębnia wyrazy w zdaniach i zdania w tekście · wskazuje rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki w zdaniach · wyszukuje w tekście wyrazy odpowiadające na pytania: kto, co?, co robi, jaki?, jaka?, jakie? · wyszukuje w tekście wskazane części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik) - określa rodzaje rzeczownika w liczbie pojedynczej - rozpoznaje czasy czasownika- wprowadzenie terminów: czas teraźniejszy, przeszły, przyszły · rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące (wprowadzenie terminów) · stopniuje przymiotniki (stopniowanie regularne bez nazywania stopni) · stosuje wielką literę zgodnie z poznanymi regułami · zna reguły pisowni wyrazów z „ó”(wymiana na „o, a, e”), „rz” wymiennymi · zna zasadę pisowni wyrazów z końcówką „-ów, -ówka” · zna reguły pisowni: „rz” po spółgłoskach, „ż” wymienne na „g”, zasadę rozdzielnej pisownia „nie” z czasownikami, łącznej pisowni „nie” z przymiotnikami · zna niektóre wyjątki w pisowni „sz” po spółgłoskach (pszczoła, pszenica, kształt, wszyscy, wszędzie) - zna zasadę pisowni „sz” po spółgłoskach w pisowni przymiotników w stopniu wyższym i najwyższym (bez podawania nazw stopni) - zna zasadę pisowni „u” w końcówce –uje, - uję, -ują w pisowni czasowników - zna zasadę pisowni „u” w końcowkach -unek, -unka

			- zna zasadę wymiany „ch” na „sz” - pisze poprawnie opracowane wyrazy w zakresie pisowni niepodlegającej regułom ortograficznym (wyrazy z „ó” i „rz” niewymiennymi, wyrazy z „ż”, „h”, „ch”) - pisze poprawnie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi - pisze poprawnie wyrażenia przyimkowe - nad, pod, obok, w, za, przy, przed - zna skróty stosowane w korespondencji (ul., Sz.P., m., Nad.) i inne (s., np., r.) - pisze z pamięci i ze słuchu teksty zawierające wyrazy z ortogramami w ramach opracowanego słownictwa - wyszukuje w tekście wyrazy z określoną trudnością ortograficzną - wyszukuje w tekście wyrazy odpowiadające na pytania: kto?, co?, co robi? , jaki?, jaka? Jakie? - wyszukuje w tekście wskazane części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik)
	4. W zakresie umiejętności wypowiadania się w małych formach teatralnych:	- uczestniczenie w zabawach teatralnych inspirowanych utworami literackimi	- ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego - przygotowuje inscenizacje na podstawie opowiadań, historyjek obrazkowych, komiksów - uczestniczy w zespołowych zabawach teatralnych inspirowanych treścią utworów literackich - uczestniczy w zespołowych zabawach teatralnych inspirowanych sytuacjami życiowymi - odgrywa inscenizacje z improwizowanymi wypowiedziami bohaterów
		- nauka tekstów na pamięć	- odtwarza z pamięci teksty dla dzieci, np.: wiersze, piosenki, fragmenty prozy - odtwarza z pamięci wypowiedzi bohaterów inscenizacji
muzyczna	1. W zakresie odbioru muzyki:	- znajomość i stosowanie różnych rodzajów aktywności muzycznej - śpiewanie	- umie śpiewać z zespołem piosenki z dziecięcego repertuaru (nie mniej niż 10 utworów w roku) - śpiewa z pamięci hymn narodowy - wykonuje śpiewanki i rymowanki tematyczne
		- znajomość i stosowanie różnych rodzajów aktywności muzycznej - muzykowanie	- odtwarza proste rytmy i wzory rytmiczne na instrumentach perkusyjnych - gra proste melodie i akompaniamenty na wybranych instrumentach melodycznych - realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych, gestów i ruchu - rozpoznaje i reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany
		- znajomość i stosowanie różnych	- reaguje ruchem na zmiany tempa, metrum i dynamiki

		rodzajów aktywności muzycznej - zabawy przy muzyce	- tańczy podstawowe kroki i figury krakowiaka , poloneza i kujawiaka - zna i tańczy kroki oraz figury wybranego tańca ludowego (polka, trojak, grozik) - zna wybrane znaki notacji muzycznej i reaguje na nie (wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz)
		- znajomość i stosowanie różnych rodzajów aktywności muzycznej - słuchanie	- umie odróżnić podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, tempo i in.) - aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy - umie rozpoznać i wyrazić środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny słuchanych utworów - rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i orkiestrę - zna niektóre rodzaje głosów ludzkich i je rozpoznaje (sopran, bas) - rozpoznaje brzmienie niektórych instrumentów muzycznych (klarnetu, puzonu, altówki i wiolonczeli) - zna podstawowe formy muzyczne (AB, ABA) i reaguje ruchem lub gestem na ich części - uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią - zachowuje się kulturalnie w czasie trwania koncertu - wyraża opinie na temat wysłuchanych prezentacji muzycznych
	2. W zakresie tworzenia muzyki:	- ilustracje wokalne i ruchowe	- improwizuje głosem proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów - śpiewa własne piosenki i rymowanki tworzone samodzielnie w obrębie określonej tematyki (rymowanki powitalne, wyliczanki, fraszki szkolne i in.) - wykonuje improwizacje ruchowe do podanej muzyki
		- realizacje instrumentalne	- poznaje dźwięki na flecie i wykonuje proste melodie - wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów - potrafi improwizować na instrumentach muzycznych według ustalonych zasad
plastyczno-techniczna	1. W zakresie percepcji sztuki:	- kontakty z wybranymi dziedzinami sztuki (architektura, malarstwo, grafika, rzeźba)	- uczestniczy w życiu kulturalnym w środowisku rodzinnym, szkolnym, lokalnym - poznaje dzieła sztuki i zabytki w obrębie tych środowisk - wypowiada się na temat poznanych dziedzin sztuki w różnych formach - wie o istnieniu placówek kultury działających na rzecz bliższego i dalszego środowiska - określa swą przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki
		- korzystanie z przekazów medialnych	- korzysta z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki - umie zastosować wytwory przekazów medialnych w swojej działalności

			twórczej - posiada elementarną wiedzę o prawach autora i stosuje się do nich
	2. W zakresie ekspresji przez sztukę:	- podejmowanie działalności twórcze	- podejmuje działalność twórczą w obrębie kompozycji płaskich i przestrzennych - stosuje różne środki wyrazu plastycznego (kształt, barwa, faktura) - umie zastosować określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne
		- realizowanie projektów form użytkowych	- realizuje proste projekty w obrębie form użytkowych - tworzy prace służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia - upowszechnia kulturę w środowisku szkolnym poprzez stosowanie określonych narzędzi i wytworów przekazów medialnych
	3. W zakresie recepcji sztuki:	- rozróżnianie dziedzin sztuki	- odróżnia takie dziedziny działalności twórczej człowieka, jak: architektura, sztuki plastyczne, fotografika, film, przekazy medialne - rozpoznaje wytwory sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego
		- rozpoznawanie wybranych dzieł sztuki	- rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych polskiego dziedzictwa kultury - zna wybrane dzieła europejskiego dziedzictwa kultury - umie opisać cechy charakterystyczne wybranych dzieł sztuki - posługuje się elementarnymi terminami właściwymi dla poszczególnych dziedzin działalności twórczej
	1. W zakresie znajomości środowiska technicznego:	- rozpoznawanie sposobów wykonania i rodzajów urządzeń	- - wie, jak wytworzono niektóre przedmioty codziennego użytku (meble, samochody, sprzęt gospodarstwa domowego) - - wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i wykorzystują dziś siły przyrody (wiatr, wodę) - - rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń - - podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy), transportowych (samochody, statki, samoloty), informatycznych (komputer, telefon komórkowy) - - wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele i in.) - - zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (latarka, prądnica rowerowa)
		- określanie wartości użytkowych	- - określa wartość urządzeń technicznych z punktu widzenia cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych, estetycznych - - wie, że wartość użytkowa urządzenia ma ważne znaczenie przy decyzji o nabywaniu i stosowaniu
	2.W zakresie realizacji „drogi” powstawania przedmiotów:	- przedstawianie pomysłów i organizacja warsztatu pracy	- przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych w obrębie realizowanego projektu - umie zaplanować kolejne czynności - dobiera odpowiednie materiały i narzędzia

			- wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej - zgodnie współdziała z zespołem przy realizacji zadania technicznego
		- określanie umiejętności niezbędnych do wykonania	- odmierza odpowiednie ilości materiału (prezentuje ekonomiczny styl działania - nie marnuje materiału) - umie ciąć papier, tekturę i wybrane tworzywa sztuczne - montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych według podanych prostych instrukcji i schematów rysunkowych (latawce, makiety domów, statków, samolotów i in.) - pod kierunkiem dorosłego buduje prosty obwód elektryczny z przygotowanych elementów - w miarę możliwości, wykonuje montaż obwodów elektrycznych szeregowych i równoległych, wykorzystując gotowe zestawy
	3. W zakresie dbałości o bezpieczeństwo własne i innych:	- organizacja warsztatu pracy	- dobiera właściwe narzędzia pracy i posługuje się nimi zgodnie z podanymi zasadami - umie obsługiwać urządzenia techniczne z zachowaniem zasad podanych w instrukcjach obsługi - utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy - utrzymuje porządek wokół siebie (stolik, sala zabaw, szatnia, ogród) - sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku
		- bezpieczeństwo komunikacyjne	- wie, jak bezpiecznie poruszać się po drogach (w tym na rowerze) - rozumie potrzebę znajomości i przestrzegania przepisów ruchu drogowego - zna i stosuje dodatkowe zabezpieczenia, np. odblaski - zna zasady bezpiecznego i prawidłowego korzystania ze środków komunikacji - dba o bezpieczeństwo własne i innych w środkach komunikacji (np. ustępuje miejsca starszym, pomaga wyjść niepełnosprawnym) - wie, jak należy zachować się w razie wypadku np. powiadomić dorosłych, skorzystać ze znanych numerów alarmowych
społeczno-przyrodnicza	1. W zakresie odróżniania dobra od zła:	- odróżnianie dobra od zła w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami	- odróżnia dobro od zła, stara się być sprawiedliwym i prawdomównym - nie krzywdzi słabszych, pomaga potrzebującym - wie, że nie należy krzywdzić nikogo - wie, jak można pomagać słabszym i potrzebującym z zachowaniem szacunku dla nich - wie, jak ważna jest odwaga przeciwstawiania się kłamstwu i obmowie, potrafi pod tym względem oceniać bohaterów baśni, opowiadań, legend, komiksów - zna zasady bycia dobrą koleżanką/dobrym kolegą i je respektuje - wie, że nie wolno zabierać cudzej własności i stara się tego przestrzegać

			- dostrzega, kiedy postaci z baśni, opowiadań, legend, komiksów nie przestrzegają reguły „nie kradnij” - pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich - wie, że wyrządzone szkody należy naprawiać - wie, jak należy zachowywać się w stosunku do dorosłych (formy grzecznościowe) - starannie dobiera przyjaciół i pielęgnuje przyjaźnie w miarę swoich możliwości
		- współpraca z innymi i przestrzeganie reguł	- współpracuje z innymi w zabawie, nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych - przestrzega reguł obowiązujących w społeczności szkolnej - zna prawa ucznia i jego obowiązki - uczestniczy w szkolnych wydarzeniach - rozumie potrzebę utrzymywania dobrych relacji z rówieśnikami i dorosłymi (np.: sąsiadami w miejscu zamieszkania) - zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć, nie krzywdząc innych - respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku
		- troska o własne bezpieczeństwo i ochrona innych	- wie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy, a gdzie nie można i dlaczego - zna niektóre zagrożenia ze strony innych ludzi - wie, jak należy się zachować w przypadku zagrożeń ze strony innych ludzi - powiadamia dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie - zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz numer alarmowy 112 - jest chętny do pomocy, stara się nieść ją potrzebującym, także w sytuacjach codziennych - wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych - wie, że jest częścią przyrody, chroni ją i szanuje - nie niszczy swojego otoczenia
	2. W zakresie kształtowania poczucia przynależności do rodziny i społeczności lokalnej:	- uświadamianie roli rodziny w życiu jednostki	- wie, co wynika z przynależności do rodziny - wie, jakie są relacje między najbliższymi - identyfikuje się z rodziną i jej tradycjami
		- poznawanie relacji rodzinnych i wynikających z nich obowiązków	- podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia - okazuje swoim bliskim miłość i przywiązanie - wie, że nie należy dążyć do zaspokajania swoich pragnień kosztem innych członków rodziny - wie, jaki zawód wykonują najbliżsi i znajomi
		- dostosowywanie własnych oczekiwań do	- rozumie, co to jest sytuacja ekonomiczna rodziny

		realiów ekonomicznych rodziny	- wie, że swoje oczekiwania trzeba dostosować do sytuacji ekonomicznej rodziny - rozumie, że pieniądze otrzymuje się za pracę - jest chętny do pomocy, respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku - wie, że ludzie żyją w różnych warunkach i dlatego nie należy chwalić się bogactwem ani dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach
		- zdobywanie wiadomości na temat swojej miejscowości i jej mieszkańców	- wymienia status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto) - zna najbliższą okolicę, jej ważniejsze obiekty, tradycje - wie, w jakim regionie mieszka - orientuje się, że są ludzie szczególnie zasłużeni dla miejscowości - zna pracę ludzi w swojej miejscowości (wybrane zawody, np.: policjant, aptekarz, kolejarz, weterynarz) - rozumie potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami w miejscu zamieszkania - uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez społeczność lokalną
	3. W zakresie wychowania patriotycznego w poczuciu przynależności do kraju i Europy (Unii Europejskiej):	- kształtowanie tożsamości narodowej	- wie, że jest Polakiem i mieszka w Polsce - zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy) - zna najważniejsze dla Polski wydarzenia historyczne - wymienia niektóre zwyczaje i obrzędy typowe dla polskiej tradycji i kultury - wie, że w jego kraju są ludzie szczególnie zasłużeni dla Polski i dla świata
		- wychowanie w poczuciu przynależności do społeczności i kultury europejskiej	- wie, że Polska znajduje się w Europie - rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej - wymienia niektóre zwyczaje i obrzędy typowe dla wybranych krajów Europy
		- wyrabianie postawy tolerancji dla innych kultur i narodów	- jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej - wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa (bez względu na miejsce urodzenia, kolor skóry, wyznawaną religię czy status materialny) - wie, że są różnice między ludźmi różnych narodów i kultur - szanuje prawo innych do własnej obrzędowości i tradycji
	1. W zakresie rozumienia i poszanowania świata przyrody – ludzi, roślin i zwierząt:	- rozpoznawanie roślin i zwierząt	- prowadzi i dokumentuje obserwacje przyrodnicze w terenie - rozpoznaje niektóre rośliny i zwierzęta żyjące w wybranych ekosystemach: park, las, łąka, zbiorniki wodne, pole uprawne, ogród (działka) - odróżnia gatunki typowe dla ważniejszych regionów Polski - rozpoznaje i wymienia gatunki egzotyczne typowe dla niektórych regionów świata

			- wymienia i rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt hodowlanych, podaje przykłady ich wykorzystania (m.in. zna właściwości wybranych roślin - ziół)
		- poznawanie warunków koniecznych do rozwoju człowieka, roślin i zwierząt	- pielęgnuje rośliny i zwierzęta w klasie oraz prowadzić zespołowo i pod kierunkiem nauczyciela proste uprawy i hodowle (w szczególności w kąciku przyrody) - wie, jakie są warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt, wie w jaki sposób są zaspokajane w gospodarstwach domowych, w uprawach i hodowlach - opisuje świat przyrody w wybranych ekosystemach: park, las, łąka, zbiorniki wodne, pole uprawne, ogród (działka) - rozpoznaje i opisuje typowe krajobrazy Polski (krajobrazy nadmorskie, górskie, nizinne) - porównuje krajobrazy wiejskie i miejskie - potrafi opisać warunki życia ludzi, zwierząt oraz roślin w powyższych krajobrazach - potrafi opowiedzieć o pracach prowadzonych przez człowieka w gospodarstwie rolnym, na polu, w ogrodzie i na łące - opisuje świat przyrody obszarów o charakterystycznych warunkach siedliskowych (gorące pustynie, tereny podbiegunowe, oceany), podaje przykłady przystosowania roślin i zwierząt do warunków tam panujących - zna podstawowe elementy budowy człowieka i zwierząt (zwłaszcza ssaków, ptaków i owadów) - zna potrzeby człowieka i zwierząt orientuje się, które organy są odpowiedzialne za ich zaspokajanie zna podstawowe elementy budowy i funkcjonowania roślin
		- poznawanie wpływu roślin, grzybów i zwierząt na środowisko przyrodnicze i gospodarkę człowieka	- prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, utrwala obserwacje, analizuje i wiąże przyczynę ze skutkiem - orientuje się, jakie znaczenie mają w przyrodzie zwierzęta, rośliny i grzyby (zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice itd.)
		- poznawanie zagrożeń dla człowieka ze strony przyrody	- zna niebezpieczeństwa grożące ze strony roślin i grzybów (trujące owoce, liście, grzyby - zatrucia, poparzenia, zranienia) - wie, że niektóre zwierzęta mogą być groźne dla człowieka (np. zwierzęta chore, drapieżne, chroniące swoje młode) - zna zagrożenia ze strony zjawisk przyrodniczych (burza, huragan, powódź, pożar, lawina, śnieżyca, nadmierne promieniowanie słoneczne) - orientuje się, że należy zachować ostrożność w kontakcie z substancjami chemicznymi stosowanymi w gospodarstwie domowym i rolnym (leki, środki ochrony roślin, detergenty, nieznane substancje)

			- wie, jak się zachować w sytuacjach zagrożenia - rozumie konieczność kontrolowania stanu zdrowia i stosowania się do zaleceń lekarza - zna podstawowe przyczyny chorób i urazów, potrafi wymienić zasady ich unikania oraz niepokojące objawy mogące świadczyć o chorobie - zna zasady racjonalnego odżywiania się
		- rozumienie i stosowanie w praktyce zasad ochrony środowiska przyrodniczego	-zna zagrożenia dla środowiska ze strony człowieka (wypalanie łąk i ściernisk, zatruwanie powietrza i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów, spalanie śmieci, kłusownictwo) - rozpoznaje i nazywa zachowania człowieka niebezpieczne dla przyrodywie, jakie zniszczenia mogą powodować - wymienia przykłady działań zapobiegających niszczeniu przyrody - wie, dlaczego należy oszczędzać wodę i stara się stosować tę wiedzę w praktyce - rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych i potrzebę segregowania śmieci - orientuje się w istnieniu wybranych form ochrony przyrody (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody), wymienia ich przykłady - podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim otoczeniu
	2. W zakresie rozumienia warunków atmosferycznych i innych składowych przyrody nieożywionej	- rozumienie znaczenia przyrody nieożywionej (m.in. wody) w życiu ludzi, roślin i zwierząt	- zdaje sobie sprawę z faktu, że życie roślin, zwierząt i człowieka uzależnione jest od istnienia specyficznych warunków (światła słonecznego, wody, powietrza, gleby) - opisuje wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi, - zna wybrane cechy światła słonecznego, powietrza i gleby oraz ich wpływ na świat przyrody ożywionej potrafi wymienić stany skupienia wody, zna jej wybrane właściwości oraz znaczenie dla człowieka, roślin i zwierząt - zna podstawowe zasady obiegu wody w przyrodzie - zna wybrane bogactwa naturalne Ziemi (woda pitna, sól, węgiel, glina, ropa naftowa, kreda)
		- rozpoznawanie i nazywanie zjawisk atmosferycznych - poznawanie pór roku i wskazywanie typowych dla nich zachowań ludzi i zwierząt	- nazywa typowe zjawiska atmosferyczne, przyporządkowuje je do poszczególnych pór roku - zna kolejne pory roku, potrafi opowiedzieć o zmianach, jakie podczas nich zachodzą w świecie przyrody i w uprawach - opisuje życie człowieka w konkretnych porach roku (sposób dbania o siebie, prace w gospodarstwie, formy odpoczynku) - zna sposoby przystosowania zwierząt do poszczególnych pór roku (odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy itd.) - umie powiązać z porami roku kolejne fazy rozwoju roślin (kiełkowanie,

			ulistnienie, kwitnienie, owocowanie) - rozumie potrzebę pomagania zwierzętom podczas zimy i upalnego lata
	3. W zakresie zróżnicowania przestrzennego Polski i świata	- obserwowanie pogody i rozumienie jej prognoz	- potrafi samodzielnie określić stan pogody w danym dniu i zanotować obserwacje w kalendarzu pogody, analizuje zjawiska i wiąże przyczynę ze skutkiem - pobieżnie orientuje się w treści komunikatów dotyczących prognozy pogody -potrafi na mapie wskazać granice Polski oraz państwa graniczące **(sąsiadów)** - wymienia i wskazuje na mapie wybrane rzeki (Wisłę, Odrę, lokalnie największe rzeki) i stolicę Polski oraz położenie wybranych miast (m.in. własnej miejscowości, „stolic makroregionów" Polski, miast poznawanych przy okazji różnych tematów - potrafi wymienić i wskazać na mapie kierunki świata. - podejmuje próby samodzielnego odczytywania mapy oraz wyznaczania trasy na podstawie prostych wskazówek - wie, że globus jest odzwierciedleniem wyglądu Ziemi - potrafi wskazać na globusie lokalizację Polski (oraz ew. państw znanych z lektur szkolnych), biegunów oraz ~~wszystkich~~ kontynentów - wie, że Ziemia jest planetą krążącą wokół Słońca, podaje przykłady innych ciał niebieskich (gwiazdy, Księżyc)
matematyczna	1. W zakresie czynności umysłowych ważnych dla uczenia się matematyki:	- określanie położenia przedmiotów, dostrzeganie symetrii, wyprowadzanie kierunków, porównywanie obiektów	- określa położenie przedmiotów w przestrzeni i na kartce - rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby - wyprowadza kierunki od siebie i innej osoby - dostrzega symetrię i rysuje drugą połowę figury symetrycznej - porównuje obiekty i porządkuje w serie malejące i rosnące
		- rozpoznawanie figur geometrycznych i tworzenie rytmów	- rozpoznaje i nazywa figury: koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt - rozpoznaje i poprawnie nazywa figury położone nietypowo - rysuje odcinki o podanej długości - wie, jak obliczyć obwód kwadratu, trójkąta i prostokąta - rysuje drugą połowę figury geometrycznej - rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu - kontynuuje regularność w prostych motywach (szlaczki, rozety) - rozpoznaje i nazywa wybrane cechy figur geometrycznych
	2. W zakresie liczenia i sprawności rachunkowych:	- rozumienie pojęcia liczby i liczenie obiektów	- liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1 w dostępnym zakresie - liczy dziesiątkami do 100 i setkami do 1000 - rozumie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym - zapisuje cyframi i słowami oraz odczytuje liczby w zakresie 100 - umie zapisać cyframi i odczytać liczby do 1000

			- porównuje dwie dowolne liczby w zakresie 1000 (słownie i z zastosowaniem znaków: <, >, =) - odczytuje i zapisuje liczby w systemie rzymskim od I do XII i **XXXIX** - poznaje zapis pełnych tysięcy w zakresie 10 000
		- poznawanie i stosowanie działań w praktyce	- sprawnie dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 - sprawdza wyniki dodawania za pomocą odejmowania - podejmuje próby obliczania sum i różnic różnymi sposobami - podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabeli mnożenia - oblicza ilorazy w zakresie 100 - ilustruje mnożenie i dzielenie - stosuje w praktyce i na materiale manipulacyjnym rozdzielność mnożenia względem dodawania - zna terminy: czynniki, iloczyn, dzielna, dzielnik, iloraz - sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia - oblicza niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) - rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) - ilustruje formuły działań na grafach i w tabelach, oblicza je - porównuje, dodaje i odejmuje pełne tysiące w zakresie 10 000
		- zadania tekstowe	- rozwiązuje, układa i przekształca zadania jednodziałaniowe - rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe - rozwiązuje zadania złożone łańcuchowo - rozwiązuje zadania złożone niełańcuchowo z zastosowaniem środków manipulacyjnych - stosuje w ćwiczeniach praktycznych porównywanie ilorazowe - rozwiązuje zadania złożone w kilku etapach - podejmuje próby rozwiązywania zadań złożonych w jednym zapisie zgodnie z kolejnością sugerowaną treścią zadania - umie rozwiązać za pomocą równania z niewiadomą oznaczoną okienkiem proste zadania tekstowe - układa i przekształca zadania tekstowe do podanych sytuacji, rysunków i formuł działań - rozwiązuje zadania nietypowe i celowo źle sformułowane - rozwiązuje zadania typu logicznego
	3. W zakresie pomiaru:	- długości	- mierzy i zapisuje wyniki pomiarów długości, szerokości i wysokości przedmiotów - dokonuje pomiarów odległości między obiektami, porównuje wyniki - posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr, metr - używa pojęcia „kilometr” w sytuacjach życiowych (np. przejechaliśmy

			27 km) - wykonuje łatwe obliczenia dotyczące miar długości (bez zamiany jednostek)
		- ciężaru	- waży przedmioty, używa określeń: kilogram, pół kilograma, dekagram, gram - wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar (bez zamiany jednostek) - porównuje ciężar przedmiotów, wskazuje lżejsze i cięższe
		- płynów	- odmierza płyny różnymi miarkami - używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra - dokonuje prostych obliczeń i porównuje ilości mierzonych płynów
		- czasu	- odczytuje wskazania zegarów z wyświetlaczem cyfr i wskazówkowego w systemie 12-godzinnym i 24-godzinnym - zna pojęcia: godzina, pół godziny, kwadrans, minuta - wykonuje proste obliczenia zegarowe w obrębie pełnych godzin - oblicza upływ czasu z użyciem jednostek: pół godziny, kwadrans
		- temperatury	- wie, do czego służą termometry i jakie są ich rodzaje - odczytuje temperaturę (bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera)
		- z zastosowaniem kalendarza	- zna kolejność dni tygodnia i miesięcy w roku, liczbę dni w miesiącu - odczytuje, podaje i zapisuje daty - umie uporządkować chronologicznie podane daty - wykonuje proste obliczenia kalendarzowe w sytuacjach życiowych
	4. W zakresie obliczeń pieniężnych:	- znajomość banknotów i monet	- zna będące w obiegu monety i banknoty o wartości 10-200 zł - zna wartość nabywczą pieniędzy - rozumie pojęcie długu i konieczność jego spłaty
		- liczenie pieniędzy	- umie liczyć pieniądze na zbiorach zastępczych - rozumie zależności między ilością, ceną i wartością - oblicza koszt zakupów na podstawie ilości i ceny towarów - wie, jak obliczyć wartość otrzymanej reszty - układa, rozwiązuje i przekształca proste zadania o kupowaniu i płaceniu dziesiątkami w zakresie 100 (wymienia liczebniki)
zajęcia komputerowe	1. W zakresie posługiwania się komputerem	- obsługa komputera	- poprawnie nazywa główne elementy zestawu komputerowego - posługuje się komputerem w zakresie uruchamiania programu - posługuje się myszą i klawiaturą - umie posługiwać się wybranymi programami i grami edukacyjnymi - wie, jak rozwijać swoje zainteresowania, korzystając z opcji w programach
	2. W zakresie poszukiwania informacji	- wyszukiwanie i korzystanie z informacji	- wyszukuje wskazane przez nauczyciela strony internetowe - dokonuje selekcji informacji ze wskazanej przez nauczyciela strony

	i tworzenia własnych dokumentów:		- dostrzega na stronie elementy aktywne - nawiguje po stronach w określonym zakresie - odtwarza animacje i prezentacje multimedialne
		- tworzenie tekstów i rysunków	- wpisuje za pomocą klawiatury litery, cyfry i inne znaki - zapisuje wyrazy i zdania za pomocą klawiatury i wybranych funkcji paska narzędziowego - wykonuje rysunki za pomocą prostego edytora grafiki, np. z gotowych figur - zapisuje w postaci dokumentu swoje wytwory tekstowe lub graficzne - kopiuje i wstawia elementy grafiki w dokumenty tekstowe (np. ilustracje do wierszy i opowiadań)
	3. W zakresie bezpieczeństwa pracy przy komputerze:	- zdrowotne i wychowawcze ograniczenia w korzystaniu z komputera	- wie, jak korzystać z komputera, żeby nie narażać własnego zdrowia - rozumie, że praca przy komputerze męczy wzrok, nadwyręża kręgosłup - wie, jaka jest prawidłowa pozycja ciała podczas pracy przy komputerze, jaka jest bezpieczna odległość oczu od monitora - wie, jak komputer wpływa na ograniczanie kontaktów społecznych - wie, jakie niebezpieczeństwa wynikają z anonimowości kontaktów - rozumie, jak niebezpieczne jest podawanie swojego adresu w kontaktach za pomocą multimediów - stosuje się do podanych ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediów
wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna	1. W zakresie sprawności fizycznej:	- uczestniczenie w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną	- uczestniczy w zajęciach ruchowych zgodnie z regułami - współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas realizacji zadań gimnastycznych - bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych i grach sportowych
		- opanowanie wybranych umiejętności	- realizuje marszobieg trwający co najmniej 15 minut - wykonuje próbę siły mięśni brzucha - wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa - zna zasady wybranych gier sportowych i stosuje je w praktyce
	2. W zakresie treningu zdrowotnego:	- wykonywanie zadań gimnastycznych	- umie przyjmować pozycje wyjściowe i ustawienia do ćwiczeń - wykonuje przewrót w przód - zna i potrafi wykonywać różne rodzaje skoków przez skakankę - wykonuje przeskoki jednonóż i obunóż nad niskimi przeszkodami - wykonuje ćwiczenia równoważne (bez przyboru, z przyborem, na przyrządzie)
	3. W zakresie sportów całego i wypoczynku:	- opanowanie wybranych umiejętności	- chwyta piłkę, rzuca nią do celu i na odległość - rzuca, chwyta, kozłuje, toczy, odbija i prowadzi piłkę - jeździ na rowerze, wrotkach itp. - przestrzega zasad poruszania się po drogach - bierze udział w zabawach, mini grach i grach terenowych

			- uczestniczy w zawodach sportowych - respektuje reguły i podporządkuje się decyzjom sędziego - wie, jak zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki
	4. W zakresie bezpieczeństwa i edukacji zdrowotnej:	- elementarna wiedza na temat ochrony własnego zdrowia	- dba o higienę osobistą, czystość ubrania - rozumie znaczenie właściwego odżywiania dla zdrowia i sprawności fizycznej - zna wartość aktywności fizycznej dla prawidłowego funkcjonowania organizmu - wie, że nie może samodzielnie zażywać leków - wie, że nie można stosować środków chemicznych niezgodnie z ich przeznaczeniem
		- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa	- zna prawidłowy sposób siedzenia w ławce i przy stole - dba o prawidłową postawę, np. siedząc w ławce, przy stole - przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się podczas zajęć ruchowych - posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem - umie wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych - wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia - zna numery służb ratunkowych i ogólnopolski numer alarmowy 112
		- zasady zachowania wobec niepełnosprawnych	- wie, że dzieci niepełnosprawne znajdują się w trudnej sytuacji - rozumie utrudnienia w funkcjonowaniu niepełnosprawnych i pomaga im

Zachowanie:

Kryteria brane pod uwagę przy ocenie zachowania, to:

a) kultura osobista,

b) obowiązkowość: odrabianie prac domowych, przygotowanie do zajęć,

c) zaangażowanie w życie klasy i szkoły,

d) kontakty koleżeńskie: praca w grupie, stosunek do kolegów,

e) poszanowanie cudzej własności,

f) utrzymywanie porządku,

g) pełnienie dyżurów.